

klade smluveného poměru pracovního, služebního neb učňovského Rozlišování stížností uvedené stojí již v rozporu s jasným zněním zákona, který pojistnou povinnost pojí na vykonávání prací na základě smluveného poměru učňovského, jež v tomto směru klade zcela na roveň poměru pracovnímu nebo služebnímu; této zásadě odpovídá také myšlenka, vyslovená v § 160 o placení příspěvků. Zda pak učeň má nárok na mzdu, jest zcela nerozhodno, poněvadž zákon toto kritérium pro vznik pojistné povinnosti nestanoví.

Proti právnímu názoru, jímž žal. úřad svůj výrok odůvodnil, nevznáší stížnost námitek (§ 18 zák. o ss) a slušelo proto stížnost, pokud brojí proti shora vzpomenuté části nař. rozhodnutí, zamítnouti.

II. Stížnost M. Ch. H. obrací se proti nař. rozhodnutí, pokud jím byl potvrzen platební výměr za dobu od 1. června 1925 do 30. června 1926 s poukazem na § 9 min. nař. č. 4790/1917, námitkou, že použití tohoto předpisu jest nemístné, ježto nebylo zjištěno, že dotyčné učňovské smlouvy byly ohlášeny u živn. společenstva, v důsledku čehož učební poměr byl přerušen a netrval v době, o kterou jde.

Ustanovení cit. § 9 zní: »Nemocenský pojistný příspěvek má se platit za celý týden; jestliže však pracovní poměr netrval celý týden, má se zaplatiti příslušná částka příspěvků. Každý započatý den počítá se za celý den. K časovým přestávkám bez přerušení pracovního poměru se nepřihlíží.«

Žal. úřad svůj shora uvedený výrok blíže neodůvodnil, — nedovolal se zejména v tomto směru náhl. Boh. A 7122/28, který věc probírá s hlediska § 160 zák. č. 221/24 Sb., pročež námitka, brojící proti aplikaci názoru tam projeveného na tento případ, je nepřipadná, — nýbrž spokojil se pouhým poukazem na právě uvedený předpis. Cituje tento předpis, měl patrně na mysli ustanovení, že k časovým přestávkám bez přerušení pracovního poměru se nepřihlíží, a vycházel tudíž asi z názoru, že nevykonávání zaměstnání po určité dny se stalo za trvání učňovského poměru, což—ovšem v zcela jiné souvislosti—vyjádřil obratem, že z obsahu učňovských smluv se podává, že učňovský poměr trval dále, i když skutečný výkon prací byl přerušen.

Již v řízení správním a zejména též v odvolání uplatňoval st-1, že vystoupením učně ze zaměstnání a ohlášením této okolnosti živn. společenstvu byl učební poměr přerušen, resp. zanikl. Postaviv se na opačné stanovisko, opomenul však žal. úřad tento svůj názor řádně odůvodniti, v čemž spočívá podstatná vada řízení, pročež bylo nař. rozhodnutí v této části zrušiti podle § 6 zák. o ss.

Č. 12.131.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní:
I. Stačí přihláška posluhovačky, učiněná manželkou majitele domácnosti, k založení pojistného poměru vůči tomuto? — II. Je zaměstnání ženy nezaměstnaného dělníka jako posluhovačky hlavním nebo vedlejším zaměstnáním?

(Nález ze dne 12. listopadu 1935 č. 19.225/35.)

V ě c: Okresní nemocenská pojišťovna v P. proti okresnímu úřadu v Prešově o pojistné.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Platebním výměrem č. 507 předepsala stěžující si okr. nemoc. pojišťovna v P. Mikuláš Š. v B. pojistné nemocenské, invalidní a starobní částkou 94.75 Kč za Žofii N. za měsíc květen 1932.

Z tohoto platebního výměru se Mikuláš Š. odvolal, žal. úřad dal pak vyslechnouti odvolatele a vyžádal si zprávu četnické stanice v B., načež vydal nař. rozhodnutí, jímž v odpor vzatý platební výměr pojišťovny zrušil z těchto důvodů: Pojišťovna předepsala pojistné na podkladě přihlášky, učiněné na vyzvání zaměstnance pojišťovny manželkou odvolatelovou. Odvolatel tuto přihlášku neuznává za učiněnou jím samým, resp. osobou jím k tomu zmocněnou. V nedostatku takového zmocnění či pověření zaměstnavatelova neuznává se přihláška za učiněnou. Ohledně pojistné povinnosti pracovního poměru Žofie N. bylo vyšetřeno, že jmenovaná je manželkou zednického dělníka, která se zabývá převážně vedením domácnosti svého manžela, u odvolatele konala práce jako posluhovačka denně asi 5 hodin za 100 Kč měsíční mzdy. Vzhledem k celkové sociální situaci Žofie N. má se tedy považovati za základ její existence členství v domácnosti jejího manžela a práce u odvolatele byly vedlejším jejím zaměstnáním, proto toto zaměstnání pojištění nepodléhá. Námitka pojišťovny, že v době od ledna do května 1932 neměla rodina jmenovaného jiného příjmu než mzdu od odvolatele, neobstojí pro odůvodnění pojistné povinnosti, neboť jednotlivá zaměstnání mají se s celoroční hospodářskou činností zaměstnance srovnávati a nikoliv samostatně posuzovati. V rámci celkové hospodářské situace Žofie N. není však možno tuto posluhu u odvolatele za hlavní její zaměstnání považovati.

O stížnosti do tohoto rozhodnutí uvážil nss toto: — — —

Proti hledisku žal. úřadu, že k přihlášce Žofie N. nelze přihlížeti, poněvadž nebyla učiněna zaměstnavatelem, resp. osobou jím k tomu zmocněnou, uplatňuje stížnost, že šlo o zaměstnání osoby ve společné domácnosti manželů, kde pracovní silou pomocnice v domácnosti disponuje hlavně manželka za souhlasu manželova, takže oba manžely jest vzhledem k jejich rovnoprávnosti v domácnosti považovati za rovnoprávné zaměstnavatele osoby, zaměstnané v domácnosti. Tomuto stanovisku svědčí po názoru stížnosti i ustanovení § 170 odst. 2 zák. o soc. pojištění, podle něhož manželka ručí za pojistné, které se stalo splatným v době společné domácnosti manželů. Nebylo prý proto k platnému podepsání přihlášky třeba, aby manželka byla zmocněna manželem.

Stížnosti nebylo možno přisvědčiti. O tom, koho sluší pokládati za zaměstnavatele podle zák. o soc. pojištění, jest dán předpis v § 8 cit. zák., kde se praví, že zaměstnavatelem podle tohoto zák. jest osoba, na jejíž vrub jsou vykonávány činnosti pojištěním povinné. Jest to tedy osoba, v jejímž hospodářství se objevují výsledky pracovní činnosti osoby zaměstnané a která nese hospodářské riziko jejích prací a služeb,

kdežto skutečnost, kdo pracovní silou osoby zaměstnané efektivně disponuje, nemá tu významu. Nemůže proto na odvolatelovu manželku jen proto, že pracovní silou Žofie N. v domácnosti disponovala, býti pozíráno jako na zaměstnavatelku nebo spoluzaměstnavatelku uvedené pracovnice. Byla by jí jenom tenkrát, kdyby práce Žofie N. byly vykonávány na její vrub nebo aspoň na její společný vrub s manželem. Že by tomu tak bylo, stížnost však netvrdí. Ale pak neprávem namítá, že odvolatelova manželka byla s odvolatelem rovnoprávným zaměstnavatelem Žofie N. Pro svůj názor nemůže se stížnost dovolávati důvodně ani ustanovení 2. odst. § 170, z něhož právě naopak plyne, že manželku zaměstnavatelovu nelze pokládati za spoluzaměstnavatele osoby pracovní, když jí tímto ustanovením bylo za předpokladu zde stanoveného uloženo teprve ručení za pojistné, jež má platiti zaměstnavatel, nikoli přímá platební povinnost jako zaměstnavatelce.

Tím jest vyřízena stížnost, pokud platební povinnost Mikuláše Š. dovozovala z učiněné přihlášky.

V otázce, zda svým zaměstnáním u odvolatele Žofie N. pojistné povinnosti po zákonu podléhala, vytýká stížnost — — — —, že stanovisko okr. úřadu, že zaměstnání posluhovačky bylo vedlejším zaměstnáním Žofie N., jest nesprávné, poněvadž u N. šlo o tříčlennou rodinu, zcela nemajetnou, bydlící v nájemním bytě za 25 Kč, práce posluhovací byly vykonávány denně po dobu asi pěti hodin, kdežto práce v její vlastní domácnosti vyžadovaly nepatrnou dobu, a mzda v posluhování tvořila jediný zdroj příjmů rodiny.

Uplatňujíc, že zaměstnání Žofie N. jako posluhovačky nelze pokládati za její zaměstnání vedlejší, vyloučené z pojistné povinnosti podle ustanovení § 2 odst. 1 zák. o soc. pojištění, vychází st-lka z názoru, že pro otázku, co sluší rozuměti vedlejším zaměstnáním podle uvedeného zákona, rozhoduje délka pracovní doby. V tom jest však stížnost na omylu. Neboť, jak nss ustáleně judikuje, při řešení otázky, zda nějaká činnost jest zaměstnáním vedlejším ve smyslu zákona o sociálním pojištění, jest zkoumati, v jakém poměru jest činnost ta k celkové hospodářské a sociální situaci té které osoby, takže rozhodno jest, zda s hlediska hospodářského neb sociálního jeví se činnost, o níž jde, zaměstnáním podružným, t. j. takovým, jež nelze v konkrétním případě s hlediska právě vytčeného hodnotiti za životní postavení a základ existence té které osoby. Podle těchto pojmových znaků vedlejšího zaměstnání není tedy rozhodno, jakou dobu denní, resp. jakou část denní pracovní doby zabírá práce námezdní. Nemůže proto z toho, že práce u odvolatele zabírá Žofii N., jak tvrdí stížnost, více času než práce ve vlastní domácnosti, býti nic vytěženo proti nař. rozhodnutí.

Stížnost ovšem poukazuje i k tomu, že v době, o kterou šlo, tvořila mzda Žofie N. jediný zdroj příjmů rodiny, neboť v době té nebyl manžel Žofie N. vůbec zaměstnán, jak tvrdila st-lka již ve správním řízení. K této námitce odpověděl žal. úřad, že namítaná skutečnost neobstojí pro odůvodnění pojistné povinnosti, poněvadž jednotlivá zaměstnání nemají se

posuzovati samostatně, nýbrž mají se srovnávat s celoroční hospodářskou činností zaměstnancovou.

Nazíraje takto na pojem vedlejšího zaměstnání, jest ovšem žal. úřad na omylu. Neboť je-li pravda, co stížnost tvrdila, že v době, o kterou šlo, neměla rodina Žofie N. jiného příjmu než právě mzdu za posluhování, bylo námezdní zaměstnání Žofie N. v této době základem její existence. Pro tuto dobu, jež pro posouzení dané otázky jest jediné rozhodná, nemůže pak přicházeti v úvahu — jak se žal. úřad vyjadřuje — celoroční hospodářská činnost zaměstnancova. Pokládal-li proto žal. úřad tvrzenou skutečnost, že v době, o kterou šlo, neměla rodina Žofie N. jiného příjmu než mzdu z posluhování, za nerozhodnou, vycházel z mylného nazírání na pojem vedlejšího zaměstnání, pročež bylo nař. rozhodnutí zrušiti pro nezákonnost.

Č. 12.132.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní.
— **Řízení správní:** Byl-li plat. příkaz pojišťovny v instancním řízení zrušen a žádá-li strana na základě toho přímo u okr. úřadu o vrácení pojistného, které podle zrušeného plat. příkazu zaplatila, nemůže okr. úřad vydati pojišťovně ihned příkaz k plnění podle § 96 vl. nař. č. 8/1928 Sb.

(Nález ze dne 12. listopadu 1935 č. 19.228/35.)

V ě c: Okresní nemocenská pojišťovna v L. proti okresnímu úřadu v Liptovském Svatém Mikuláši o vrácení pojistného.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

D ů v o d y: Podáním z 5. prosince 1932 obrátila se firma Slovenská dřevoobchodní spol. Ferdinand G. a spol. v Ž. na okr. úřad v Lipt. Sv. Mikuláši a uvedla v podstatě: Okr. nemoc. pojišťovna v L. předepsala firmě platebním výměrem z 29. a 30. ledna 1930 pojistné částkou 12.703'60 Kč. K odvolání firmy byl tento platební výměr zrušen rozhodnutím okr. úřadu v Lipt. Sv. Mikuláši z 5. června 1930 a rozhodnutí to potvrzeno rozhodnutím zem. úřadu v Bratislavě. Poněvadž však platební výměr stěžující si pojišťovny byl vykonatelný bez ohledu na podané odvolání, zaplatila firma pojišťovně uvedené pojistné s úroky a útratami. Když pak firma po zrušení platebního výměru domáhala se na stěžující si pojišťovně vrácení zaplaceného pojistného, úroků podle § 174 zák. o soc. pojištění od 10. února 1930 a zaplacených útrat v částce 160 Kč, uznala pojišťovna dopisem z 2. prosince 1932, že uvedená částka firmě přísluší, zdráhá se však částku tu firmě zaplatiti. Vznela pak firma žádost, aby okr. úřad své rozhodnutí z 5. června 1930 doplnil tím, že stěžující si pojišťovna je povinna vrátiti firmě zaplacené pojistné 12.703'60 Kč se 4% úroky ode dne 10. února 1930 a se zaplacenými útratami 160 Kč.

K této žádosti vyslovil okr. úřad v Lipt. Sv. Mikuláši nař. rozhodnutím, že ve smyslu § 96 vl. nař. č. 8/28 Sb., pokud se týče na základě